ИЗЛАЗИ СРЕДОМ ПЕТКОМ И НЕДЕЉОМ НА ЧИТАВОМ ТАБАКУ.

ОГЛАСИ плаћаю се од сваког реда из гарионда први пут 4, а после 3 н.
За жиг сваки пут 30 новч.

Предплату прима уредништво и све ц. кр. поште; а у Београду разноситель Напредка.

НАПРЕДАК.

ПРЕДПЛАТНА ЦЕНА У АУСТРИСК ЗЕМЉАМА
На годину 10 фор., на по године 5 фор., на четврт 2 фор. 50 новч. а. вр.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ
на годину 100 гроша, на пол год 50 гроша, на четврт год 25 гроша

Уредништво е у хотелу код „Єлисавете“ на провом кату

БРОЈ 15. У Новоме Саду, у среду 5. фебруара 1869. ГОДИНА XXII.

НОВИ САД, 4. ФЕБРУАРА.

Да неби несташни дуси и даље свет у своме листу обмањивали, држимо, да неће излишно бити. ако овде коју о парници разкнеза Карађорђевића рекнемо.

„Застава“ се чуди, одкуд то, да у професора Ј. Грујића прокламација беше, која је данас такођер предмет казнене изтраге; а нечуди се, одкуд то. да о тој прокламацији ни разговора у Београду било није, па и у Пешти да неби било, да томе споменпрофесор сам повода дао није.

Истина, познатој котерији жао ће бити, што им овим одузимамо прилику, да и даље своје зло на другога бацају; но било сад како му драго, ми смо са пријавом баш те нути прокламације две намере имали. —

Прокламација је политичног садржаја; писана је још пре 6 година и нема никакве свезе са убиством. По себи то никакав доказ неби бити могао; али почем са том прокламацијом и друге неке ствари у свези стоје, то смо хтели да видимо, колико далеко се та свеза још пре 6 година простирала.—

Све до оног времена, док се на јавном пољу друштвеног живота нашег „Застава“ појавила није — мање или више окривљени разкнез имао је посредна саобраћаја са познатим српским песником и списатељем А. Поповићем.

Од како је „Застава“ у бој против убијеног кнеза огрезла, од то доба нису никакву пажњу више млоги људи окривљеном разкнезу поклањали; јер у друштву „Заставе“ беше, а има и данас људи, о којима се јамачно рећи може, да је свако осрамоћен остао, кадгод је с њима у свези био

Политични непријатељи кнеза Михаила, или боље рећи његове владе оцепили су се од дружине, која је сваком приликом показивала, као што то и данас показује, да јој ништа свето није, гди се тиче, да се цел своја постигне.

Ми смо свагда уверени били, да само онакав човек, као што српски кнез беше, могао је у данашњим околностима Србију до њена опредељења довести. — Живи чини ево сведоче нам, да је значајна Србија у ванској политици до важности нуле снисспонижена. О Србији се данас говори, као да ће је тек бити, а не да је већ у животу има. —

И баш с тога, што смо ми слободу градова одвећ уважавали, стражарили смо над свим појавима у нашем народном животу, не само као што то обично родољубље налаже, него што смо из уверења покојнику и пријатељи били. —

Ми се позивамо на више бројева листа нашег од 1867. године. Ми смо тамо на више места означили, да се кнезу о глави ради, шта више. својим начином ми смо и приватно добре кнежеве познанике о свему, што смо за добро нашим, и извештавали.

Све то предвиђали смо ми од туда: 1) Што смо од бивших пријатеља разкнеза докучили, шта је све до 1865. разкнез у погледу на покрет у Србији морално покушавао. 2) Ми нигда мислити могли нисмо, да она дружина на добро смера, што обично „већа“ своја ноћу држи, и која оно трезна дела, што при пуним чашама закључи. 3) Најпосле лист „Слобода“ и „Застава“, што их познати новосадски мученик В. Јовановић уређиваше, својим напредним нападајима слутили су на млого што горе, него кад човек само против владе какве ради, *а не баш о глави владару самоме.* —

Кад су оно убице Михаилове побијене биле — ми смо се таки посумњали, да л' ће по праведну ствар од берићега бити, пре свега што их пре потукоше, него што је овде изтрага против разкнеза поведена, и што најпосле све оне потукоше, који су у непосредном додиру са разкнезом стојали; јер сваки је предвидити могао у напред, да ће сурадин „Заставе“ све изказе убица, као и разкнез сам, порицати.

Ако дакле о моралној заслуги каквој у интересу човечаства и наше идеје говорити смемо, за коју се толико боримо — онда нам се то одобрити мора, да смо бар једног сведока нашли, који данас у очи разкнезу говори, да је разкнез са Турчином у свези покојном кнезу о злу радио.

Додир са људма, који су разкнеза од оно доба сасвим напустили, кад је кнез, као што је очевидно било, са „Заставом“ у свезу ступио — допринео је то, да је професор Ј. Грујић не само о споменутој прокламацији, него и познатом писму Султану одасланом дознао.

Као што је очевидно, у београдској изтрази нико о тој прокламацији и неспомиње а суд о њој ништа и незна. — Прокламација та тек је у Новоме Саду у претрес узета. Професор Ј. Грујић пријавио је суду и својеручно предао тај екземплар прокламације, који се данас у Пешти чита, и опоменуо је суд, да споменутог песника А. Поповића о свему изпита, што год му је о покушајима разкнеза познато.

Ми смо тиме своју цел подпуно постигли; јер из изтраге, која је о тој прокламацији и против други неки особа вођена, подпуно се види, у кога се је разкнез у подузећу своме у оно доба уздао.

О томе свему ми у јавним листовима ништа нечитамо, па с тога имамо задоста политичних узрока, да оно овде непокрећемо, што ћемо без зазора кадгод, кад суврему повест, или своје дневнике узштампамо, свету обелоданити. —

Да л' је окривљени разкнез лицем сам, или ко други од његових главан усталац у свим агитацијама против породице Обреновића био, није нам, да овде изпитујемо. — Доста, да оно друштво, са којим је разкнез у свези од 1865 био, то га је друштво, као што топчидерски догађај сведочи, вековечито осрамотило. —

Да је случајно дружина окривљеног разкнеза око тога радила, да се породица Карађорђевића у земљу оним начином поврати, којим је Србију напустити приморана била; неби се то баш толико разкнезу замерити могло.

Због политичних покушаја нигда разкнез до суда доспео неби.

Изтражна прокламација дакле заједно са споменутим писмом неодносе се на просто топчидерско злочинство; с' тога и г. А. Поповић нестоји пред судом као окривљеник, него као сведок, и то сведок ствари, који је он сам не за себе, него за другога, не као прост. него као политичан непријатељ кнежевске владе пре 6 година писао. —

Исто онако дакле, као год што је спомепути професор рукопис о тајној конференцији познатог Н. Т. из Сомбора добио, исто тако добио је и изтражну прокламацију.... И као год што је сваку прилику на то јавно без зазора употребљавао, да се оно зло одмасти, које је, као што је очевидно, Србију на прагу хришћанске слободе за сваки озбиљски рад неспособном учинило, тако исто није хтео ни то да пропусти, да се бар види, ко се несрећи Србије у потаји смеши, а ко ли јад са поштеним Србством подједнако дели. —

Нека је дакле „Застави“ и веселој браћи на утеху, да је професор І. Грујић сам споменуту ствар из наведених разлога покренуо, и да ће и у будуће свагда оно делати. што му начело човечанства, начело правде и тежња за напредком народа српског палагала буде.

Одкуда је случајно баш А. Поповић дотичну прокламацију без материјалног интереса писао, даје се разјаснити, што је споменути писац у политици према Србији једног мњења са владином опозицијом био, и што је на то од једног познаника умољен. Међутим нека весела браћа то знају, да г. А. Поповић редован сурадиновога листа није нити се је с' нама у политици према Србији игда слагао, као што то и шаљиви лист сведочи, што га је за живота кнеза Михаила уређивао.

ПРЕГЛЕД НОВИНА.

Поводом питаня о сединѣню Далмациє са Хрватском и Славониом пише задарски „Народни лист“ ово

„Наши су се ђедови предали године 1797 краљу унгарскоме и ческоме. Да смо онда остали при Унгарској сва. је прилика да неби бољи били него смо, али не би барем оволико дуга за врат имали. Од три тисуће милиона државног дуга, колико је новца до нас јадне допрло? Ми немамо ни железница, но ни путова за кола (а у Боки и другђе ни за пјешца.) Наше су луке запуштене, обале приморске нерасвјетљене отоци и повиша острва без капи воде љети, морнарица просута на све четири стране свијета, бродарство у жалостном назатку, просвјета народна као под Млечићима, језик наш,ово најдражје добро, који човјеку преставља небесност на земљи а души му отвара спасења двор, овај богодани орган, застава народна, храм ђе опочива надање и будућност, — језик наш презрен, занемарен, напуштен, као сироче и копиле отеран, прогоњен да му трага нестане. У кратко, 400,000 нас немамо ни једну једину гимназију државну, а 30,000 поталијанчењака имају седам, које наш народ знојем чела и жуљем длана плаћа.

„При оваковој управи спореди Бахову на ћеш и неотице изповедити да смо изостали. Под Бахом се први пут увео наш језик законито у мање школе, а поњешто и у средње Под Бахом се први пут започеше проглашавати сви закони у нашем језику. Под Бахом се уведоше школске књиге нашим језиком написане. Под њи се преведоше законици и поступници грађански и казнени, под њим назови правни, под њим иноге друге олакшице, које су показивале свету, да је у његовој намјери стајало увести постенено и лагано неограничену равноправност. (?!) А данас ђе смо? Доста је рећи да једина реална гимназија у Котору коју је Шмерлинг даровао на препоруку заступника бокешког на нашем језику, љетос се је читаво претворила у талијанску.

„Сад питамо, ко боље тура Далмацију у транзлаитанију, или ми који из свега гласа вапијемо: *не иушшајше да се шалијанчимо но изиуњајше закон и праведне наше жеље* — или они који кажу: *ако ћеш биши човек изображен одбаци шво ј језик, учи шалијански, недам другом*!

„Једино, што нам преостаје јест стрпљивост и досљедност, јер је пјевао Дубровачки Тасо: Није под сунцем крјепке ствари. Наше јединство и слога доживјеће правицу, јер је правица вјечна као Бог!“ —

— Поводом исте ствари полемузую званичне „Чародне Новине“ са бечким „Позором“ и „Цукунфтом“, те веле:

„Бечки „Позор“, уз вест, да је Бајамонти ишао у Пешту договарати се међу осталим и о здруженю Далмациє, уверава посве озбиљно, да угарска влада ради овај час о том, како би се наша посестрима придружила непосредно Угарској, мимо Хрватске и Славониє. У исту жицу удари сада по „Позорову“ примеру и бечка „Цукунфт“. — Обичан ум неће лако изабрати, како су то уједанпут до овога увереня могли доћи ова бечки листови, који су све до найновиєга доба єднако тврдили, да Угарској ниє ни по што до Далмациє, да Угарска неможе имати ни на уму, да придруженѣм Далмациє помогне оячати наш народни живаљ, тим манѣ, што би тим чином довела уедно у опасност свою нагодбу с Аустриіом.

„Али бечка є „Цукунфт“ при том оштроумношћу превршила. Из чланака у „Народни Новина“ о сединѣню Далмациє са Хрватском и Славониіом закључує тай лист, да су они само „пука маневра, приређена из Пеште, да би се свету доказало, да барон Раух и његови приврженици мисле поштено са Хрвати.“ Мало ниже опет каже, да Угарска, била овай час Хрватом и найболя приятельица, неможе никако хтети, да се хрватско-српски народ здруженѣм Далмациє уедини у народну челину. „Цукунфт“ ће признати, да є то очито протусловлѣ. Ако му є заключак у првих изрека темељит, онда би „Цукунфт“ морала увидеги, да іой тврдня у послѣдньих ставка неможе бити уместна; єр вальда ће свакой влади приписати, толико разборитости, да у народу неће побуђивати и крепити нада, коих неможе, или коих неће да изпуни.

У колико є међутим овой найновиіой диверзии бечких новина очевидна намера, уздрмати поверенѣ далматинске браће у озбиљности настояня аутономне наше владе за сѣдинѣнѣм Далмациє са Хрватском и Славониом, имамо разлога, уздати се, да им то неће поћи за руком. Ми бисмо пак овим поводом упитали честите бечке листове само ово: или хоће или неће здруженѣ наше посестриме кралѣвине? Ако хоће, онда нек престану одмагати, кад их ниє воља помагати; ако неће (може бити с тога што оно неби било на славу њихова начке политике), онда нека се плаштем родолюбля, него нека то творено.“ —

СУЂЕНѢ КНЕЗУ КАРАЂОРЂЕВИЋУ.

У Пешти 27 *ян.* (8. *фебр.*)

(Продужење.)

Бран. Фунтак: Нека се пита сведок, ко є писао писмо султану и у чиє име?

Поповић: Андреєвић є дошао мени и позвао ме, да пишем; и зато нисам ништа добио, осим оних 50 дуката (за „Ценет“). Показує писмо у име Петра Карађорђевића од Стеве Поповића, у коме є навод, зашто се неприма песма „Ценет“. — Писмо се преда суду и одмах се преведе.

Фунтак пооови садржай и њему познатога писма; каже за „Ценет“, да є са књижевне стране добар, да описує сласти турског рая, па зато кнежевић и ниє примио посвету. Поново ште одговора на питанѣ: у чиє є име ишло писмо султану?

Поп. Само за любав Андреєвићу, а не по налогу кнежеву писао сам; с кнезом кад сам се после познао и питао га, како є могао напустити престо? одговорио є: сахрани Боже, да се због мене пролива крв у Србии!

Шебешћин: Є ли писмо било управо на суллана, ил на везира?

Поп султана.

Фунт. После позива Андреєвићева є ли сведок распитивао за то код кнеза и кад се с њим разговарао, є ли о том говорио?

Поп. Нисам.

Строкаи: Шта є било са печатаном прокламациом?

Поп. Оних 400 егз. предао є Андреєвић Станковићу, те су их крадом и унели у Србию.

Станк. то пориче, єр є он тада био далеко од Србиє.

Будући да Андреєвић ниє дошао, то се прочита његово исказиванѣ. Он є єдном походио кнеза, кои се тужио на станѣ Србиє, али иначе никакав налог ниє дао, само га є молио, ако би се у Србии што важно десило, да му то яви, и писма да шалѣ на секретара Трифковића. Он є тако и чинио, и уєданпут добио од кнежева секретара, да чрез А. Поповића у Н. Саду да састави писмо султану, па и после да даде прокламацию саставити. Још є код кнеза вијао многе свињске трговце и друге људе из Србиє. Андреєвић каже, да є егземпларе прокламациє уништио, само є єдан комад дао ђенералу Филиповићу.

Сад се прочита казиванѣ Трифковића, да он ниє никоме дао налог за писанѣ писма и прокламациє, єр би он могао за то наћи способниє људе. Прокламацию є читао, єр му є прислана била. Новца ниє ником давао, нити є обећавао.

Предс. Є ли истина, да сте ви Андреєвића позвали, да А. Поповић начини писмо за султана, где се ште 20 иляда дуката ради побуњиваня Србиє?

Трифк. Нисам То ниє било ни нужно,

ер є кнез имао у Бечу доста познатих, па да є то хтео чинити, могао би се обратити управо на турско посланство.

Реф. Є л' истина, да сте добили неколико оних прокламација, и како сте до њих дошли?

Трифк Несећам се, колико сам комада добио и од кога.

Реф. А шта є било с она 3—4 комада што су се код вас нашли.

Трифк. То није била прокламация, него пашквила, и то сам бацио.

Реф. Коме сте их саобштили?

Трифк. Можда и кнезу, али ван куће нисам о томе ни с ким говорио.

Прочита се казиванє Станковића, кои каже, да од Андреєвића није добио никакве прокламације, нити за то што зна.

Предс. (Станковићу) Познаєте ли Ацу Поповића Зуба?

Станк. Сад га видим први пут.

Предс. Є ли истина, да вам є Андреєвић ради распростиранє дао 400 ком. прокламация?

Станк. Није истина

Предс. Єсте ли ви те прокламације крадом унели у Србију

Станк. Нисам

Фуптак: Да ли су те прокламације заиста унеле у Србију и є ли то испит показао?

Реф. То није ясно. Мораће се суочити Андреєвић.

Предс. Нека уђе г. Кирнер. (Кирнер уђе. Он є пештански пушкар) Референт покаже три револвера. Єдного од тих нашли су код убице Марића, из њега су пуцали на кнеза. Познає ли сведок ове, и ко є купио?

Кирнер (прегледа єдан пиштоль). Ово познао, али ко є и кад купио, то незнам. (Трифковић намргођен оборио очи)

Реф. Сећате ли се, да су то од вас купили?

Кирн Форма є єдна, као што и сад правимо. Тако су наљак, да се неможе познати, кад су продати. Да сам я правио то знам и познаєм. И име ми є на њему. (Покажу му пиштоль нађени код Станковића.) Тай није од мене

Реф. У єдном се нашао патрон испражњена хитца, у другом 6 ком. патрона.

Кирн. Броєви на пиштольима нису єднаки.

Реф. А зашто спомињете, као да броєви нису єднаки, и зашто кажете, да су то ваши пиштольи.

Кирн. Єр мислим, да будући текући броєви нису међу собом єднаки, то да є могло 10 дана проћи међу прављењем ова два пиштоля.

Бран. Фаркаш: Ког є месеца била наручбина.

Кирн. Несећам се.

Строкаи. У осталом Трифковић признає.

Предс. Нека уђе г. Дрехер. Овай уђе и покажу му 3 ножа, од коих 2 познає као свой фабрикат Председник Трифковићу: Єсте ли ви наручили ове ножеве.

Трифк. Єсам.

Прочита се казиванє Дрехера: да є њему лане у јануару долазио стран господин и наручио ова 2 ножа, єр му се нису допали, кои су били готови. Увек є пред вече долазио и журио є посао, говорећи, да мора одлазити. Сведок познає Трифковића као онога господара. Сведока закуну

Предс. Сад ће се прочитати казиванє Трифковића. Примећуєм, да є ово признанє пре но што се подробно питао. У овом признању говор є о познанству са Радовановићем.

Предс. (Трифковићу) Познаєте л' ове пиштолє? єсте л' их од Кирнера купили? за кога и кад?

Трифк. Такове пиштолє познаєм, али незнам, єсу ли то баш они, кое сам я купио. Я сам слободан српски грађанин, мени є слободно пиштолє куповати, то є у Србији слободно Могао сам добити 40—50 комада. Купио сам за себе и за Радовановића.

Реф. Од друге стране доказано є, да є Марић и другови му добили пиштолє од Радовановића.

Предс. Зашто сте купили пиштолє Радовановићу?

Трифк Ми смо приятельски живили. У осталом то є у Србији сваком слободно.

Предс. Шта сте добили од Радовановића и где сте добили оних 105 ф.?

Трифк. У Темишвару.

Предс. Кирнер вели, да є єдан пиштоль морао бити кашнє наручен. Шта велите ви? Єсте ли сва 3 купили уєдаред?

Трифк. Остаєм при томе, да сам сва три уєдаред купио. (Покажу му ножеве.) Ова два познаєм, я сам их купио, трећега незнам.

Реф. Одкуд вам новци за оружє?

Трифк Кад се продала кнежева кућа, добио сам на дар новце.

Реф Станковић є особито обтерећен казиванєм Радовановића; єр кад є убиство учинђено, имао є он у Београду бити, па у исто време са убиством побунити Београд. Станковић є казивао, да он тада није био у Србији, него у Пешти. Зато ће требати одоставерити казиванє Малића, Остојића, Јовановића и Коића.

Доведе се сведок Андрия Малић Чита се сведочба његова.

Малић: Я сам Станковића много пута видио, али да ли є он у време убиства био у Пешти, то незнам за памћено. Као кроз сан сећам се на то, єр ми како није рекао да на њега пазим. Кад є депеша дошла, онда є Станковић вељ био ту, друго незнам зацело

Што се тиче продає кућє, мене су позвали, да купца препоручим; я сам нашао више купаца али будући є кнез рекао да ће за готов новац по то и по то дати, није дошло ни до какве продає Напоследак да му учиним по жељи удесим ствар са два Чивута, кои онда зато даду Трифковићу 3000 ф. Мени є дао кнез златни сат а купци 100 ф. То незнам баш зацело, докле є Станковић био у Пешти, саме то знам, кад є дошао телеграм, Станковић є већ био код „беле лађе.“

Предс Сведок Остојић нека уђе (прочито му се сведочба.) Сведок є казао да є видио Станковића у Штаинбруху, где има своє свиње

Реф. Сећате ли се, да сте Станковића онай дан видили?

Ост. На то се несећам. Може бити после дан два

Предс. Седите (Доведе се сведок Јовановић и прочита му се сведочба.) Є ли сведочба добро записана? (Сведок є рекао, да є Станковић целог оног месеца био у Пешти и свака други дан у Штаинбрух излазио, где има своє свиње.

Предс. Седите. — Доведе се сведок Коић, прочита се његова сведочба: да є познавао у Б ограду осуђенога Петковића и Петровића као што познає и Станковића. Кад су Петковић и Петровић били у Пешти, било є то ради свиња.

Бран Силваши: Колико се бавио код Станковића Петковић и Петровић? шта су радили код њега?

Коић: Петровић є био његов приятель.

Реф. Єсте л' ви с њим у каквой свези?

Коић: Нисам.

Реф. (Станкови.) Познаєте а ову двоицу?

Станк. Петровића знам, оног другог не.

Доведе се сведок Стефан В. Поповић, бивши васпитатель у кнежевой кући. Он зна Косту Антоновића, кои є дошао у Пешту до кнеза. И Паю Радовановића познає, єр є у кућу долазио као кнежев адвокат Трифковић није био секретар, него є био у кући као кнегињин рођак, секретаром се сам назвао Кад є дошла страшна вест, я сам лежао болестан, ту уђе кнез к мени у собу са новинама и викну: Несрећни народе, бедна! земљо имао є притом пуне очи суза.

Реф. Антоновић є пред испитом то рекао, да є он лане око 12 мая био код Карађорђевића, да се поразговори ради економије. Није га нашао у Пешти, зато оде за њим у Боксег. Он є донео Радовановићев план за преврат и убиству кнеза Михаила. Шта знате о томе

С. Поп. То є истина, да є Антоновић долазио у Пешту и отишао у Боксег; тамо смо се разговарали о економији и ни о чем другом. После по сата опростио се Антоновић са кнезом и кнегињом и отишао є са мном заедно на исти коли у Арад.

Реф. Нисте били ту, кад се Трифковић с Антоновићем разговарао о Србији?

С. Поп. Нисам.

На позив председника ступи С. Поповић напред, но пре заклетве предаду му писмо єдно с питанєм, да ли га познає? Сведок каже, да є то писмо он писао на жељу кнежеву, а садржай му є, да се неможе примити посвета песме „Цепет“ од стране кнежевића — међутим се о том красном спису кнез пред њим с признанєм изразио.

Сви се сведоци закуну и затим сврши се расправа овога дана, да се сутра настави.

(Продужиће се.)

ДОПИСИ.

—у— Из **Срема**. Нема ваљда Србина, кога позив свештеника из Овсенице дирнуо није. Он у име тамошњи Срба позива нас, да им руку помоћи пружимо, да им помогнемо, да могу цркву подићи и тиме своју народност обезбедити Лепи знак српске свести од овсенички Срба, они љубе своју веру, јер знају, да је вера Србина спасла, и да ће и њих од туђинске поплаве сачувати

Али на жалост морамо признати, да је глас тих Срба остао глас вапијућег у пустињи. Они по могућству свом жртвоваше и уједно позваше браћу у помоћ: али осим неколико пештански Срба и Србкиња, и итебејске, меленачке и перлеске општине, нико се више неодазва

Ми се сваком приликом хвастамо родољубљем и заверавамо се, да ћемо достојни потомци наших предака бити, који толике цркве у славу божију подигоше; а кад дође, да и делом покажемо — є онда смо сви слепи и глуви! Ди су ти силни *фондови* и ти *познати родољуби*? зар нама није слободно по нешто на српску цркву жртвовати? али да, та то је маленкост у данашње доба, нама је све једно, било једне цркве више или мање, а овамо не престају свакком приликом позивати се на *мили народ*!

Али зато опет немојте, ви овсенички Срби, очајавати; има још прави Срба, који ће се вас сетити и вас у вашем подузећу подпомоћи. Нек нам за пример служе горереченe општине, нетреба ту Б г зна какве жртве, сваки по могућству — и њима є поможено. Кад знамо, како се немилице баца новац на којекакве лудорије, зашто не и сваки по нешто на таку племениту цел жртвовао?

Ово неколико редака написасмо, желећи, да се она мала сва та што пре попуни, а нарочито се обраћамо нашим свештеницима, који би велику услугу тој општини учинили, да се приме купљења прилога.

Из **Срема**. Управа пензионалног удовачко-сиротинског свештеничког архидиецезалног завода обнародоваће до мало дана рачуне од прошло 1868 год. из коих произлази у изводу ово стање реченог завода:

I Остало є од прошлих г.	57 800 ф.	55 н.
II. Ове 1868 г. добивено:		
1. Од милостиње . .	6 ф.	— н.
2. Од нових улога .	800 ф.	— н
3. Од додатака . .	986 ф.	32 н.
4 Од лихве . . .	3785 ф	88 н.
Свега	63 378 ф.	75 н
Расхода свега било у течаю 1868 .	2471 ф.	— н.
Оста тако главнице .	60.907 ф.	75 н.
И то:		
1. У обвезницама броем 149. приватних	59.120 ф.	— н.
2. У обвезницама државним бр 7.	210 ф.	— н.
3. У три кредит-лоза	385 ф.	25 н.
4 У готовости	1192 ф.	50 н.
Свота	60.907 ф.	75 н.
К овой своти кад се придода актива:		
1. Од заоставше лихве, сигурних	3539 ф.	10 н.
2. Од заоставших додатака, несигурних	1551 ф.	52 н.
То цело иманє завода с концем 1868 г рачуна се на	65 998 ф.	37 н.

Даље из извѣстия рачунима тим придодатог видно є и то, да завод исти 21 годину постои, да є за то време само три подпомагаюћа добротвора имао: почившег патриярха Јосифа, кои є половину од сингелиске таксе заводу овом поклањао, и два іошт, Богу хвала, у животу находећа се прва грађанина и велекупца Митровачка, Стефана Георгиевића плем. од Пицерине и Ђорђа Милекића, плем. од Карловцаграда.

У течаю истог времена завод овай имао є чланова своих 34, кои су умрли и од коих 23 породице пензию уживаю; а живих чланова има 6, кои су обудовлени и децу су удомили, па немаю више 6% додатке заводу плаћати, и 110, кои ове плаћати имаю. Било є іошт њих, кои су улоге платили, али неплаћаюћи годишнє додатке, себе су из броя чланова избрисали.

△ Из **Руме**. Како свуда, тако и овде у нашем месту приступило је овдашње грађанство к избору црквени чланова и њезини одборника, и већ 2. јануара т. г. би скелет закона сабором 1864/5. год донешеног готов; но душа му још ни данас придодата није. Како се из разни српски крајева преко јавни органа о томе вести доносе, могло би се рећи, да су свуда, као и овде, изгледи тако замошени, да чисто човек у сумњу пада, да ли ће се овај нови закон према отношајима помесним тако уредити, да како ваља своју душу добије и у живот ступи. Јест, сабор је и за цркву и за школу делао, тражио начин, да обоје у бољи положај дођу, и ми смо отпре имали узрока томе радовати се; али сад како му је закључак законом постао, видимо, да он ни у пола од нашег народа примљен бити не може. Зашто? зато што велики терет на народ спада, а друго, што нема тога, који би начицом свог пореза тако близу правичности дошао, да му се незадовољника не нађе. И ово је само порез свештеничке пристојбе; а где је друга половина радње саборске? где ли је поболшање учитељско и школско? Њи ћемо сада морати на страну до другог сабора оставити, јер и ово је много и неизвесно, да ће моћи у народу уделотворати

Дочим опште искуство и сама држава већ до тог уверења дође, да једино само на народним учитељима и њиховој постојаној вољи онај огромни задатак лежи, којим се један од најглавнији чворова нашег општег запиња решава: дотле виђамо ми на столу нашем тај закон, кога се припомоћ правилнијем решењу поменутог задатка за занећак скоро посвуда баца Шта овде дакле можемо у атар пробуђене наше свести још додати?

По примљеном законском предлогу у посланичком дому гледом школа и њезиних потреба, стављају се верозаконске наше школе онамо, камо наша деца временом све могу бити, него ваљани православни Срби; и ми с тога имамо доста својих замашних разлога ово непримати, но живо настојати, да наше отношаје разне онако расположимо, како ће наше школе своме задатку и потреби нашој верне остати. Делом сабора 1864/5, а сада новим законом нашим не ставља се баће верозаконски наши школа на коцку, и свакојако много би више себи досљедни били, када би сами собом сваком приликом, особито овом, ни на чију помоћ неосврћући се, школе наше боље надгледали, тим пре и више, што је овај закон самим нама скован и донешен. Зар не би тиме знатним кораком удалили се од државног законског предлога, за нас боље рећи намета? Зар не би тиме показали оним, којима смо више мање трун у оку, да смо народ који је кадар, који зна и хоће себи у овом погледу живот да одржи? Нека би држава какви му драго сустав наставне обуке донела, нека би и најлепшим чим школе с учитеље снабдела, ипак на срцу нам мора братска брига лежати о свима крајевима нашега српства. Банат, Бачка, Славонија и Хрватска већим делом у таквима су околностима према својим школама, да при најбољој државној одредби лако се временом оно дочекати може, што сада на безбедност ничим ујамчити неможемо Већ је у томе био глас пуштен, да се у овом погледу ни од ког и ни у чем надати немамо; на нами самим лежи, да будемо ковачи своје среће, да одржимо и сачувамо своје верозаконске школе, свој прадедски живот, у коме живимо.

На како ли се сада приликом успостављања новога закона око тога журимо? колико ли се показујемо, да смо кадри своје унапређивати? богме ко не иде напред, тај ненапредује. Већ ако се овај закон мисли на годину две дана у живот увести, онда је друго што, онда се међутим можемо опет каквом закону сабором донешеном надати, ако и онај, као и овај, у овом погледу не остане само на артији празна реч. —

Овом приликом не могу пропустити, да вам нејавим, каква племенита пожртвовања у нашој средини имаде, да га сразмерно ретко дегод има. По труби познатог листа дознало се, да се фонд народнога позоришта у рђавом стању налази. На то се овдашњи верни родољубном наклоношћу истакоше, и лепо се овом нашем заводу одазваше, сакупивши од самих занатлија 103 ф. и послаше на надлежно место. Сад пак, да родољубље делом не би крње било, покренуше глас, да једну беседу у ту сврху приреде, где би ван улазне таксе од знатнијих трговаца овдашњи бар 40—50 ф. а од лоших бар 10 ф. прилога тражили. И би већ друштво на то искупљено. Кад тамо, они који су синови отменији кућа, а уједно гласом сходно потреби хармоничког певања удесни, недођоше и неприватише се овог подузећа, сигурно из приватних размирица; а остали не могући сами собом ништа произвести, једним махом у разлазу

своме баце све у заборав! Тако иде од прилике све код нас, па и само ово родољубље могао би ко узети, да пламти од ватреног жара; а кад овамо, ми, који знамо и познајемо своје огњиште да је сасвим ладно, не можемо нити смемо исто и на даље одобравати,

Ко је прошао кроз Руму и погледао на цркви и у цркви, тај мора напред помолити се Богу, кад уђе у њу, да се ова над њим не сруши. — Још да није добар Бог и да нас не чува у њој, била би и деца лане лицем на други дан божића код леве певнице потучена. — А школа?! —е њу да видите само, каква је!...

Нек нам се не требаци, да смо прот прилагању опште корисним заводима; знамо ми добро, да ако сами нећемо своје пот помагати, да други неће. Ми велимо: преча је кошуља од капута.

Чујемо, да је један родољуб, иначе члан омладине, писао ових дана по друштво певачко митровачко, да овде приреди једну беседу на споменуту цељ Да лепа родољубља и још лепше досљедности! бар кад се не виде добро у свом огледалу, у туђем ће се боље видети и познати; само треба да и гг. Митровчани што у китњастијем броју амо на прилоге дођу.

— J — У **Вуковару** 26 Јануара. Невиде досада, да вам је ко јавио о смрти Анастаса Замфира жупаније сремске великог одвјетника и заступника у последњем загребачком сабору. Он је умро по кратком боловању 29. дек пр г. у 56. години живота свога. Родио се у Карловци, где је гимназију свршио, философију у Пешти учио је, а права у правној академији у Ђуру. Као свршен правник ступио је у жупаниску службу у Срему. При опелу стекао се силан народ, а певачко овдашње српско друштво пајало је при опелу и спроводу на гробље.

Неможемо доста да се начудимо листу „Застави“, која би требала да своме народу казује што користно, те да бар кад народ плаћа, а оно да што ваљано и поучително чита и из ње се учи, а она напротив, неосврћући се на потребе народне, на сва уста виче и куди пред светом наше честите грађане. Па тако и сад у броју 10. у једном допису којекакве бљутаве лажи измишљавају се и по свету растурају: како је наш судац г. J. M свему раздору при избору црквени скупштинара крив, па како овдашња два поштена грађана против нашег г. пароха И. П. иду и агитују! — Ваљда дописник са својим дописом у „Застави“ мисли, да ће ова три частна лица и вредна грађана пред светом нашим окаљати! Види се, да је дописник завидљив заједно са својом злосретном котерином на ова три наша грађана, па баца се блатом на њих; ал братински му велим: „Чувај се зависти, завист је сјајни мјесец потавнила, завист је анђеле с' неба бацила“! Оволико нек му буде на допис речено, који несмеде ни својим именом потврдити, а тим је показао, да је кукавица

Чујемо да ће нам доћи преч г. архимандрит Герман Анђелић, да му ствар и шкандал, што се је при овдашњем избору црквених скупштинара догодио — извиди и у ред стави С тога нашој простој браћи саветујемо, да у братској свези и братској љубави настоје, ни за чију љубов између себе да се нецепају и несвађају; било да се бира онај или овај — Петар или Павао — ваља да се између себе споразуму, сложе, сви за једног гласају. да непуштају својој ћуди на вољу; разум нека код њих влада. Онај, који народ цепа, у свађу доводи; онај, који чини, да се један народ, рођена браћа, између себе свађају, туку и тиме себе упропашћују, злотвор је народу. Разум каже, да се народ таковог мужа клони и чува, да таковога ако би он и најлепше говорио и највише обрицао, неслуша и за њиме неиде. —

≈ **Вел. Бечкерек** Ево нам се даде једном прилика, да покажемо нашим лармацијама, колика је моћ њиовог авторитета, и докле се разпростире њиов уплив у нашем месту Као што то увек и свугде чине ови људи, тако и овде хтедоше, да својим нечистим намерама и нечиста средства к изведењу истих придруже. Да се ово све напоменуто увиди, показује овај случај.

Као што су вишим одобрењем почела ступати у живот закључења саборска, тако је исто дошао налог, да се и наша црквена обштина реорганизира по овом новом калупу. Наше лармације почеше из даљег времена старати се, како да се они дочепају наше црквене обштине, а скупа и њене касе, те држаше једну седницу и закључише у њој, кога да изаберу у скупштинаре и одбор црквени, па изнашавши све људе, који би се по њима поваћали, наштампају та сва имена на плавим цедуљама и разашиљаше је по народу преко сами варошки пандура.

Кад се народ у речени дан избора у порту изкупио, исти дуси по народу заиђоше и на своје намере привикаваше. Ово салетање разбуди сумњу у људи и сви се обрате на другу страну, питајући, шта ће им плаветне штампане цедуље. Када компетентнима ово до ушију дође, стадоше за исто разбирати, изтраживањем овим дошавши народ до праве намере исти цедуља, подере их и узме од председника чист, бео лист артије и подели се по крајевима варошким и сваки крај своје кандидате донесе. Када се за одбор бирало, што ће на ове уписиваче мотрити, и ту су гледали да своје учине. Није доста било свој красној браћи што је на њисву вољу сваки од њи предложени у ове одборе примљен, него и сам Ђока Димитријевић и Др. Пејић хтедоше да уђу међу градуличане, да им св је цедуље опет наметну, али ови псовајући и звиждајући изгоне их напоље из собе, па ни у обштинаре, а камо ли у одборнике да их хтедоше примити. Њи шест на броју повративши се у седницу, коју им је вођа напустио био, протестују.

За председника новој обштини изабран је г. Мита Савић, за подпредседника г. Данило Закић. а за секретаре г. г. Ђура Рашковић и Нацика Јанковић. —

У недељу 26 Јан. изнђемо са више од 100 кола и коњаника све са барјацима пред нашег посланика г. Ђ. Стратимировића. Како је дочекан био, о томе нисам вам кадар писати, јер требало је овде бити па видити то одушевљење, радост и усрдност. Нико до данас још није овде тако дочекан. Сокаци куд је год пролазио, пуни пуцати света, који гологлав очекује свога госта са најусрднијим узклицима. Уз гласове ови поздрава придружили се беху и гласи свирке Стратимировићевог марша и непрестмно грување прангија.

Оваком предусретању и поздравима овим гост се одазивао стојећи у коли гологлав и на једну и на другу страну поздравитељима кланјајући се. Пред својим станом, на великој пијаци код „мађарског краља“ са кола пробеседи. Пре нег што ће у варош ући, у атару Бечкеречком поздравио је госта г. Јов. Бакаловић свештеник, а у вароши земљоделац Паја Радић.

Сутра дан око 10 сати изкупимо се опет у великој маси у варошкој сали. Ту нам је посланик наш г. Ђ. Стратимировић дао рачуна о своме раду. Са деловањем његовим по његовом разјасњавању подпуно смо задовољни, и уз такав рад желимо га и оћемо наново за посланика свога. Овога дана у вече била је врло велика бакљада. Овом приликом поздравио га је г. Ђ Рашковић

Ово све гледаше наши милетићевци и у својој страшној зависти нису знали ништа друго радити, него опити једног нашег учитеља (по имену Пешића) и наговорити га, да грди г Стратимировића. Како ово слушаоци увидише, таки му измакоше столицу и хтедоше по њиме, али овај некуд умаче, тако да га нико није могао наћи, но и боље што је тако било, него да га нађоше. После тек видисмо, да 12 пандура чувају Пешића, и као што нам сами веле, од г. бирова (?) били су нарећени.

Оваке су се ствари догађале код нас Па сад из овога нека сваки види красну браћу и посљедователе Милетићеве, шта су све жељни и како гди чинити и шта их свугде руководи.

Из **Ороспамоша**. Здраво сам се обрадовао, кад сам из В. Бечкерека вест добио, да сам градомећи Торонталской предложен, да ради пописа бирача у комисии по сели идем, одређен. Нисам се зато обрадовао, што би я одавде какву материялну корист за себе очекивао (ер е заключено, да се бадава ићи има) или што би суетне какве чести желио; него обрадовао сам се зато, што би милом роду мом показао, колико ми напредак његов на срцу лежи, и да би дописници гдикои „Заставини“, кои свештенство пред народом оклеветаваю, увидили, да српском свештенику напредак народа на срцу лежи, почем пре три године попис е неправедан био, ер су мађарске и слуге пописане биле, а Срби многи су изкључени.

Но на жалост моју, истина, изабран будем у комисию, коя ће по сели ради по писа ићи — али не у той, коя бираче пописує, него у другой, коя ће странке пописивати!

Будући се прочуло, да сам я у Бешеновачком окружию ради пописа одређен, и ако би попис душа опет неправедно списан био, да би мили ред мой дознао, да я нисам у той комисии, него у другой био, и с отим себе пред српским светом извинио, — молим г. уредниче, ово моє изясненѣ преко велеважног листа вашег српском свету обявите.

Приликом ов м одговарам у кратко и на допис, кои е у 10 брою листа вашег о професору Карловачком изишао, у ком исти професор говори; како іошт мало, пак ће свештенства нестати, како е њино царство пропало, како већ ниє нуждан свештеник и т. д.

Г. професор показао е. да он не разуме званѣ своє; зато е све узданѣ наше у св. патриярха, кои бди над стадом своим, да ће таквог професора са честитим патронатом карловачким са званя скинути, ако исти и далѣ овакав ружан посао настави, — и да неће дозволити, да пед стойник трує младеж нашу.

Исти професор вальда е предтеча антихристов, кад он над свештенства прориче, ер у то ће време свештенства и жртво приношеня нестати. Св. мученик Иполит о том нас овако уверава: „во время антихристово жертва безкровная рекше литургия святая престати имат, разорятся же и церква божия, престанет псалмопѣние и веяки чин священически, всякое благолѣпие церковное угаснет, вся бо Христова противник Христов разорити восхоштет. и мерзост запустѣния вся пуста сотворит“.

Будући докле да г. професор несмислено проповеда деци, да е то време сад, то заключавамо, да е он предтеча антихристов, и зато га опоминѣмо, да се пустословля окане и своє званѣ гледи, а о том ће законоучительи народу проповедати; ер у противном случаю умолявамо св. патриярха, таквог учителя, кои невину децу хоће да поквари, далеко одгнати.

Г. пак дописника Карловачког умолявамо, да нам верно далѣ деланѣ више реченог несмисленика опише, пак ће народ знати, како ће св. патриярха за изгнанѣ таког лажног учителя умолити; — и укупно истог г. дописника умолявамо, да и он не пише ове речи: „Истина и Бог, што е за реформу, то ће се изменити;“ ер треба да зна, да црква наша никакву реформу што се унутрашњости нѣпе тиче претрпити несме, и она при науки и уставима апостолским и св. вселенски сабора до конца света остати мора, а кои хоће реформе, онай ће од нѣ одпасти и зваће се Еретик ил одпадник; а ми ћемо при нашой майки цркви, као верна деца нѣна, оставити. Вид споляшни може се изменути, као што видимо, да е и сабор карловачки друге законе учинио по коима се има црква споляшнѣ управляте; али од управе унутрашнѣ, коє се само чрез св. каноне управляти мора, несме се ни едно іота изменути

Видим, да е г. дописник благочестив, и да он вальда за споляшну измену и говори; али да не би многи помислили, да се о унутрашньой реформи говори а да неби несмисленом професору за право дали, нашао сам за нужно, и ову примедбу написати.

В. Димић
свештеник.

Из **Овсенице** (у Банату). Слушамо, како су прошли велики Празници другде светковани, пак нам даде повода да се и ми явимо, како смо ове велике празнике светковали у нашем малом сеоцу.

Наш трудолюбиви свештеник г. Петар Стојадиновић ніе штедио труда нашу ситну школску дечицу, како би светковине увеличао, а нами радост чинио, лепо поята, каучити.

На св Николу чули смо после службе песму: „о кто кто Николая служит;“ — на рождество Христово „слава во вишних Богу,“ и „ликуй днес Сионе;“ на ново лѣто: „предвѣчный родился по лѣти;“ на св. Богоявлиние имасмо водоосвештение на улици код крста црквене порте.

На св. Саву, кою е светковину наш неуморими г. Свештеник завео, после службе освети се кольиво, затим почеше школска деца, велике девойке и момци песму св. Саве: „ускликнимо с лубавлю светителю Сави“ пяти, а народ и певци од радости и уминѣния едан за другим очи брише; после одемо с Литиом пояюћи тропар „пути водящаго в жизн“ у школу.

На среди школе стояше два стола и на њима водица, кольиво, колач и упалѣна свећа. Кад се водица освештала, одпоя се опет песма св. Саве, затим нам е наш г. Свештеник проповедио житие св, Саве, а школским децама рекао е шта е. Школа, тако равно и самом себи као пастиру и учителю шта у дужност пада. После овог вратимо се у цркву.

На св Саву славио наш един брат ратар, кои е неколико званица сазвао; тако се после подне у два сата у школу скупимо, школска деца и њиови помагачи отпое песму св. Саве, затим се колач резао; — како свечара, тако и званица домаћице донесу овде част. Да не би ова светковина у будуће изостала, као што ю до сада ни држали писмо, то свечар узме един комад од резаног колача, и даде другом с' том завером, да нѣгова кућа имаде до године школског свеца на исти начин славити.

На дан св. Саве видили смо нашу Школу лепо украшену: лак св. Саве, штица на дувару, Читанке, Буквари, Катавасиа и преписи, коє е наш г. свештеник од уредника „Напредка“ сиротой школи и доброй дечици на поклон добио

За ово све лепо и добро, коє е нами досад оскудѣвало, имамо благодарати нашем Епископу Антонию, што нам посла доброг и валяног свештеника, ком е Бог груде благословио да морамо казати: ми смо због нѣга срећни, ер смо и ми данас како црквом, тако и школои свакой отмѣной општини равни.

Бог да живи нашег доброг пастира, кои уме своє стадо чувати, око себе склaняти, ранити и напаяти лепим наукама.

* Из **Далмације** 23. ян. — На едно просто штурмово питанѣ у райксрату бечком: како Далмация остає, послѣ оног споразумлѣня мађарско-хрватског и ручног царског писма, да ће се Далмация, и по видимой жељи Мацара споити са троедницом и ова са Мацарском? први министар Тафе одговори: да остає Далмация опет in statu quo; — те се само на ово, Талияни наши обвеселише, чинили су веселя и вечернѣ забаве, пак и атресе благодарности од обћина просуше бечком министру! Они неће те неће да знаду за Загреб и Пешту; него оће са Бечом старим да остану, па макар сви морали нѣмачки учити, и нов макар бунд какав створили. (Небое се Талияни немштине, ер знаю, да ће Беч као и досаде, ма на свою штету Талиянима ићи на руку, само да неби по правди учинио Славенима. У) Томе би се наши Талияни радовали, наравно, све до њиове болѣ згоде. Видићемо найпослѣ, ко ће у овом нашем питаню надјачати, Мацари или Нѣмци, ер сваки на свою натеже; пак ко буде ячи, онай ће нас и више тлачити; то нас е и досада гонило, пак се болѣм и и ненадамо, док се овако стои.

Многи наши Талияни одоше ови дана у Милан, у Италию, да проведу послѣдне дане Карневала (месоѣда). ер тамо, по допуштеню папином, 4 дана више имаю се веселити, него ли обично овуда. Тима се Талиянима лако даю пасоши, никоме ниє зазорно што они тамо иду, и вике нема никакве; а што су наши 1867 ишли у Москву на научну изложбу, до небеса се по немачким новинама викало, пак и дан данас непрестаю преговараня, као да су Бог зна какво преступлѣнѣ учинили. Кад смо под едним кровом, неби валяло бити едним матер, а другима мачия! него равноправност при свачему и без разлике код сваке народности имати; особито код нашег славенског народа, кои е и онако у царству у већини, и кои се свагда и у свакой потреби отачества и владара свога, готов и вѣран показао за пожртвованѣ свакако.

Нови произведени архимандрит г. Олуић поставлѣн е на управу монастира Крупе, а досадашньи администратор о. Матавуљ поставлѣн е у миру. Обичай наше духовне власти, по много година едном човѣку давати администрацию без дѣйствителности, као што е било са г. Матавулѣм, ниє найпробитачнии за личност, а ни користан за манастир. Єдну, найвише двѣ године дана, док се види способност човѣка, найболѣ би било у таком случаю; пак или му дати дѣйствителну управу, или га дигнути са администрациє привремене, коє би и за нѣга и за манастир болѣ много било. —

ПОЛИТИЧНЕ НОВОСТИ.

ПЕШТА. Министавство просвете издало е наредбу о устройству лицея у Угарской. Одсада ће гимназия имати 6 разреда и лицей 3 разреда Обширние о том саобштићемо у идућем брою.

— У **Ж** мболю (Хацфелду) била е не давно конференция, коя е заключила обратити се на владу, да се един од два колешка суда, кои ће се осим седрие у Бечкереку за торонталску

вармеђу установити, намести у Жомболю. На набављанѣ и намештай нужнога локала купили су прилоге и већ се подписало само у Жомболю преко 7000 ф. Валя знати, да е Жомболь средина велике немачке населбине у Банату, па се и ту види, колико су практични Немци.

— У Клайнцелу полутеранно се католичански парох и ожеио се едном девойком.

— За угарску дворску гарду изишао е организацнони статут.

— 27. ян. била е у Араду црквена и световна свечаност у спомене жртвама грађанскога рата, кое су тога дана у Араду пале. Прво су ишли на мађарско гробље, после су отишли на србско гробље, где су сахрањени Михлови јунаци сремски. Србски свештеник Петровић словословио е том приликом лепо о слаганю и помиреню и престаяню трвеня међу народима. За њим у истом смислу говораше два Мађара. Др. Аради споменуо е том приликом, како е тада по налогу комисара мађарске владе старао се за зароблене и ранене Србље — Али тек Михлу се ни гроба незна!

ТЕМИШВАР. У неделю 26 ян била е овде конференция србско-романска, у коіой е утаначен овай програм: 1. Подпуна солидарност свию немађарских народности, коима су интереси исти; 2. Питанѣ народности да се реши у смислу предлога маньине, кога су угарском сабору поднели Срби и Романи; 3. Што се тиче Еделя, да се прими декларация, кою е Мачанар поднео сабору угарском; 4. Народности борће се против зак. чл. 12: 1867. кои е извор крћеню народних права њнових; 5. Подпомаганѣ хрватске опозиције, коя неће савез с Угарском; 6. Устроенѣ муниципия у смислу демократие и либералности; 7. Ограђуе се против подметаня да народности иду за распаданѣм угарске државне свезе; 8 Посланици народности сачињаваю у сабору посебну „народну“ партию, коя ние ни у каквой свези са мађарским партиями.

БЕЧ. Овдашњи владини кругови доста су брижни. Говори се, да ће се грчко-турска распра протегнути до пролећа, онда ће од нѣ бити европска распра. Овде немаре, што виде, да Француска тежи у источной ствари за слогом са Русном. Француской треба Аустрия само за сузбиянѣ Пруске и ни за што више.

— У Беч е дошао гроф Голуховски, кои е не давно био губернатор у Галицни. Његовом доласку приписуе се велика важност политична. Мисли се, да ће влада покушавати погодбу са Пољацима, како би Чехе сасвим усамила.

ТУРСКА. Февзи паша, кои е истом постао босанским везиром, одлази за губернатора на Кандию, а срећни Осман опет долази у Сараево.

— У добри час по турску пристаде Грчка на декларацию конференције и даде се преварити од европске дипломатие. Ер сада се явља да се перзиски шах кренуо св войском од 60,000 момака према Багдаду. Порта е одмах на персиску границу послала 10,000 момака и послаће и више.

— УНици умро е Фуад паша, кои е више пута био везиром великим. Султан уважаваћи Фуада неће одмах наименовати по следника му

ЦРНА ГОРА. Бечка полузванична „Преса“ явля, да су Русия и Пруска наумиле заузети се код порте, да се Црной Гори преда Спич са пристаништем, чиме би она добила излаз на море. Исти лист дознае, да султан неби био противан, да той жељи за доста учини.

БУКУРЕШТ. Талнянски агитатор Мацини послао е народима источним позив, да устану сви сложно за свою слободу против Турака. Ових прокламация има пуно у Влашкой

— Париски „Патри“ има вести из Букурешта, да е револуциона странка (Браћанова) наумила до крайности одупирати се влади садашньой, те и купуе на то много оружѣ и муниципию. Данашнѣ министарство жели мир одржати.

РУСИЯ. Племство московске губерние у своіой скупштини изявило се, да се слаже са либералним тежнама владиним, да е противна аристократской партии, коя има орган свой „Вѣст.“

— У свое време явили смо, да е у Петроград дошао североамерички ђенерал Шермен, па смо приметили да му е долазак у свези с источним питанѣм. Ево сад се явља, да е Шермен по налогу свое владе начинио са Русном предходан уговор о источном питаню. И тако тек сада имамо очекивати на истоку праве заплете.

— Париска „Патри“ каже, да е кнез Горчаков разаслао окружницу, у коіой баца на Турску сву одговорност због грчко-турске распре.

— Из Литаве явля се, да се тамо православна вера за чудо шири. Данас су примили православлѣ читави округи, кои су пре 15—20 година чисто католички били, и ако то тако пође, до 20 година неће бити у Литви католика.

ИТАЛИЯ Републикански листови являю да е међу Италиом и Француском начињен савез.

БЕРЛИН Кнезу црногорском Николи указую се и у Берлину почасти, какве се даю само владаоцима од найстарних породица. У кр. двору било е 29 ян нѣму у част ручак у галин, ком е био и гроф Бизмарк, кои е дан пре са кнезом имао дужега разговора. Кнеза су дочекали прво на граници руско-пруской, а у Берлину иду му на поклонен ѣ првисановница пруски.

VII. ИЗКАЗ

народнијех прилога за издаваће књига Вука Стеф. Караџића концем године 1868.

Наново примљено: од омладинскога друштва „Зора“ у Бечу из прихода за лик Вуков 95 ф. — н.

Од г. Дра Срнеца из Козја у име свога прилога	5 ф. — н.
Камате од укамаћене главнице	137 ф 27 н.
Скупа	237 ф. 27 н
Концем године 1867 преостало	2294 ф. 4 н.
и једна државна обвезница године 1860 номинално	500 ф. н.
Чини свега	2531 ф 31 н.

и споменута обвезница државна.

Потрошка ове године није било.

Одбор је издао доселе трошком од 3405 фор. следеће 4 књиге; „Приправа за историју свега свијета; „V-та књига србскијех народнијех пјесама; „Србске народне пјесме из Херцеговине (женске); „живот и обичаји народа србскога.„

У Бечу 18 (30) Јануара 1869.

Јоца Славнић секретар одбора. Утјешеновић. Миклошић

НАЙНОВИЄ.

Париз Турски посланик Цемил паша явио е председнику конференције да порта одустае од ултимата, будући е Грчка примила декларацию конференције

Француска е позвала натраг из Букурешта войничку мисию, кою е послала тамо ради обучаваня румунске войске на исканѣ кнеза Кузе.

„Патри“ явля, да Турска мисли одговарати руской окружници другом окружницом, у коіой ће ркзложити, шта е порта све учинила олакшице раи своіой. Ко томе Турском разлаганю верує, томе желимо за три месеца дана да буде турски поданик.

Котор. Из Црне Горе явля се, да су тамо чули, како им е кнез лепо у Русии дочекан, па немогу да га дочекаю.

Беч. Овамо су дошле вести, да ће краљ грчки бити или збачен или да ће морати отићи У унутрашньости устрояваю се чете.

Турска. За одношай Русие спрам Турске значайно е, да руски консул у Рушчуку ние о байраму по обичаю ишао по обичаю ишао паши, ер му е, вели, то влада руска забранила.

ТРГОВИНА.

I. 6. НОВИ САД 4. Февр. (Допис) Од пређашњега известия мога слабо се пияца поправила, довоза слабо има и жито се добро тражи, само да га има. Колико за брашнаре толико и страни купую и цени е рана скочила у 10 и 15 н. Пре су држали, да е довоз слаб због хрђава пута. Ево сад е пут бољи па опет су довози слаби. Цене су: Прво жито 5 ф. 50, лошие 5 ф 10, наполица 3 ф. 80, ечам 3 ф. зоб 2 ф. кукуруз 2 ф. 50; у клипови се слабо довози.

Време за оранѣ добро и већ се почело орати и ечам сияти; од неделѣ почеће се и зоб сеяти.

НОВИ САД 2 Февр. Данас е први пароброд прошао доле Дунавом, кои се сасним очистио од леда. Пловидба по дунаву одмах ће почети.

ПЕШТА 2 Февр. Ове неделѣ ние житна редна живля била, продало се 100.000 ваг. цена е при краю попустила са 5—10 нов. И раж е при концу неделѣ била наконѣния попуштаню, продало се 20,000 ваг. ценом до 3 ф. ечам за пивваре траже, цене уобште одржале се продало 40,000 ваг. Зоб до 1 ф 95 н. Куруз манѣ пролази, ер се за Трст неизвози. Брашна 67.000 центи, цена наклонѣна попуштаню.

Цента говеђине до 27 ф 50, свинѣтине до 32 ф. Вуне се продало до 1400 центи. Репица 5 ф. 50, олай непролази. Шљивовицу и комовицу некупую. Маст е мало попустила, напротив сланина скочила е. Суве шљиве босанске до 8 ф. Мед некупую, восак банатски 107 ф За шиншарке нема купаца.

Сирове коже слабо купую, ер нема робе, Србске овчие лаке од 130 ф. телке до 150 ф. србске козѣ старом ценом. Зечие до 32 ф за 100 ком. Учинѣне коже вису много куповане али се цене држе.

Бечка берза од 1. Февруара.

5 проц. нар. заим с ян.-юл. кам.	—	67.20
„ „ „ „ апр.-окт „ —	—	67 20
Металици — — — — —	—	61 —
Лозови 1839. — — — —	—	195 50
„ 1854. — — — —	—	10.—
„ 1860. — — — —	—	97.90
„ 1864 — — — —	—	124 30
Комска рента — — — —	—	23.—
Зем. растер. угарске —	—	78.75
„ „ там.-славонске —	—	77 25
„ „ хрватске — —	—	79.—
Акције нар. банке — — —	—	698.—
„ кред.завода — — —	—	285 50
„ држ. жел. — — —	—	320.—
„ потиске жел. — —	—	212.—
„ дун. паробр. — —	—	628.—
„ пешт. ланч. — —	—	600 —
Зал. писма угарска — —	—	93 25
Лозови кред. завода — —	—	164.50
„ будимски — — —	—	34.25
„ Салм — — —	—	41.50
„ Палфи — — —	—	35.50
„ Клари — — —	—	36.50
„ Ст Женоа — —	—	33.—
„ Виндишгрец — —	—	21.—
„ Валдштайн — —	—	24.50
„ Кеглевић — — —	—	15.50
„ Рудолф — — —	—	15.50
Сребро — — — —	—	119 50
Дукат — — — —	—	5 72
Наполеондор — — —	—	9.73
Империял — — — —	—	—.—

Телеграфисани бечки курс од 4 Февр.

5 проц металици — — —	—	62.20
Нар. заим — — — —	—	68.—
Акције нар. банке — — —	—	734 —
„ кред. завода — —	—	290.40
Лондон — — — — —	—	122 20
Сребро — — — — —	—	119 75
Дукати — — — — —	—	5.76

###Ештанска берза од 1. Февр.

Пешт. ком. банка — —	—	635.—
„ зан. „ — —	—	330.—
„ штед. акције — —	—	1535.—
Будим. „ „ — —	—	540.—
Пешт. вал. млина акције —	—	1275.—
Ланчаника — — — —	—	590 —
Тунела — — — — —	—	110 —
Уг. др. осигур. — — —	—	600 —
Сегед парн. млина — —	—	600 —

ОГЛАСИ

ЕКСТРАКТИ ОД СЛАДА И ПРЕПАРАТИ ОД СЛАДА.

Под овим насловом донела е „Винер Медецинише Пресе“, уредници др Ф. Маркбрайтер и др. Јов Шницлер, у редакционим стувцима свога бр. 41. од 17 октобра пр. г. следећи чланак, односећи се производе до слада (малц) Јов Хофа, кое су тисуће лекара као лековите признали и различити владари европски титулом дворскога лиферанта одликовали, као кои су и навишим излога наградом увенчани:

„Са напредованѣм лекарске науке у познаваню болести и поступаню са њима, нарочито пак чрез испитиваня физиологие и химие, намеће се мисленем лекару све већма, да свое лекове бира са више волѣ из више природних и на ранѣнѣ людскога организма уплив имаћих вештаства, него ли да их узима из фармацевтске куће. Ова тежия лекара найодлучние и найясние види се при употребляваню слада (малц) и његових препарата у великом брою болетица од хране, као средства за лек и храну. Слад и његове препарате нетреба сматрати, као да су они откровенѣ новога доба, ер су њега лекари са користи употребляваля у найстария времена у различним болестима, нарочито у таковима, кое су скопчане са малаксалости или истрошености.

Као што су многи други чувени лекови заборавлѣни, тако иста судбина постиже и слад, докле га, као и друге од лекара занемарене лекове, люди нелекари узеше, те га опет, ако и не званично, уведоше у ризницу лекова.

У том погледу заслужуе екстракт од слада нарочито споменут бити, кои своим саставинама од шећера, углѣне киселине и алкохола има хранећа и ублажуюћа уплива, уређуе секрециє, нарочито оне у слузнячама плућа и мокраћних удова, уедно пак делуюћи променюћи на одношай мешаня сокова и унапређуюћи промену вештаства.

Међу различним препаратима од слада заузимаю беспрекословно прво место они од дворскога лиферанта Іована Хофа у Бечу (Kärntnerring, Nr. 11.), наиме његов екстракт од слада, Чоколада од слада, бонбони од слада за груди, сапун за купанѣ од сладних биљака, сапун за умиванѣ од сладних биљака, и ови су се препарати заиста у многим болестима осведочили као изврстно средство. Досада су их с успехом употреблявали против полячине, као предохранително и лечеће средство против нѣ, против енглеске болести (искривлѣних удова) и шкрофуле, како изнутра и споля, у виду купатила, код „унутрашньих и споляшньих загнояваня,“ као и бубрежака и плућа, код „суве болести плућа“, код рака и других незгодних рана.

„Купатила сладна, начинѣна од „Хофова сапуна за купанѣ од сладних биљака“, споена са унутрашньим употребляванѣм екстракта од слада, чоколаде здравствене чоколаде код скрофулозних и рахитичних боля дечих услед погрешне и рђаве хране и отуда условлѣне атрофие (сушеня), код скрофулозних и рахитичних местних боля, кривлѣня костию, укочености удова, лимфатичних боля у зглавцима. Са врло добрим успехом употребляваю се даље сладна купатила код хроничних нервозних болести од слабости, хистеричних болести и невралгия; на последку употребљени су са решителном користи у болестима мокраћних удова ради утишаваня болних конгестивих надраживаня.

Бонбони од слада за груди осведочили су се као растварајући слуз и у блажавзећи код вратних боля, код катара у грши и сува кашља“

На овай начин изразили су се већ често медецински авторитети Европе о лековитим питаћим средствима од слада Іов. Хофа, и ми ћемо првом приликом саобштити суд од др. мед Компаниядиректора природословнога музея у Перпиняну (источни Пиренеи).

Цене 6 боца екстракта од слада 3 ф., 1 фунта чоколаде здравствене од слада Нр. I. 2 ф. 40 н., 1 фунта Нр. II. 1 ф. 60 н. (на 5 фунти пол фунте на дар). — 1 велика кутия бонбона 60 н. 1 малена 30 н. На страну неразшилѣ се у сортименту манѣ испод 2 форинта.

29—3—3

Оглас.

Явля се господи акционерима новосадске штедионице да ће се у смислу статута главна скупштина 27 (15) фебруара о. г. у 9 сати пре подне у дворани хотела кад царице Елисавете држати, на кою се овим позиваю сви акционери

У исто време позиваю се госп да акционари, да сваки найдаље до 22(10) Фебруара о, г. свою акцию промени са цедуљом за гласанѣ у званичном локалу, како би тиме осведочио свою способност при главной скупштини, будући се од тога дана неће издавати више цедуљѣ за гласанѣ

У главной скупштини ови ће предмети доћи на претрес:

1. Преглед годишнѣг рачуна и испитиванѣ пословання; онда избор новов одбора за прегледанѣ.

2 Определѣнѣ своте, коя се има оставити за резервни фонд, за добротворне цельи, и питанѣ плаћаня дивиденде.

3. Нужне промене статута.

4. Избор председника и 30 чланова одбора.

5 Доношенѣ заключака, кои везую цело друштво

Н. Сад. 8 јануара 1868.

Францпл. Горюп. председник друштва.

39—1—3

Найзгодни

БОЖИЋНЬИ ДАР

елегантно поставлѣни

Шлофрок

10 фор.

подпуно

ЗИМСКО ОДЕЛО

фини, поставлѣни зимски капут, чакшире и прслук

24 фор.

Добро ватирана, лепо опремлѣна

ПУТНИЧКА ГУБА

од штаверске абе са кукульницом

12 фор.

Прекрасне каквоће и са добром превлаком

ПУТНИЧКЕ БУНДЕ

поставлѣне агнѣћом кожом и первазом

36 фор.

Даље све могуће врсте мушка рува у

магазину за одело

Келера и Алта

Беч, Graben Nr. 3, 1. Stock, zum „Stock im Eisen“, Ecke der Kärntnerstrasse.

Наручбине уз назначенѣ ширине груди, (прекогруди и леђа) струка и дужине кракова, одмах се точнѣйше извршую. и додаемо сваком пакету писмено ямство да од нас узето одело ако ние новольно примамо натраг без прекословля. — Осланяюћи се на то, да ми сав наш еспап за готово купуемо, да у непосредном саобраштаю стоимо са првим фабрикама овоји страноземским, напоследку осланяюћи се на наше поштено поступанѣ, ништа нећемо изоставити, како бисмо сваком изискиваню одговорили на найбољи и найприличнии начин.

Ношено руво продае се евтино сиромашнима

С поштованѣм 232—24

Keller und Alt. Graben Nr. 3 Wien

Издаватель Властник и одговорни уредник Ђорђе Поповић

Брзотиском Игњата Фуса Новом Саду